

REGELŐ.

Pesten csötörtökön augusztus 13^{kán} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Divatszerelem.

(Vége.)

Nyárutó elején, egy estve hosszú sétából haza térvén, egy nekem szálló levelet találtam. Olvasám: „Az Istenért jőjjön haza ön minél előbb! Fielberg ur tegnap óta nem találta; mint mondják, vízbe ölte magát. Egy időtől fogva, mint tegnap tudomásunkra jött, a' maga részére kigázolhatlan keresetmódokba bocsátkozott. Az előre nem látott kormány-változás francia országban tömérdek károkat okozott neki. Ön pénztárát használta kárainak helyrehozására, alkalmasint azon reménynyel, hogy boldogabb jövő viruland-föl, de miből semmi sem lett. Tegnapóta elárasztják önnek hivatal-szobáját az általa ön nevében aláírt váltókkal. Gutdauer ur, mihelyt a' dolgot megértette, sietett önnek hivatalába; kérte a' hitelezőket, hogy önnek haza jöttét várják-be, nekem pedig meghagyta, hogy önt mindenről minél előbb tudósítsam.“ — Aláírva egyik tollvivőm neve volt.

Nem irhatom -le, mennyire levert e' tudósítás: de még is magamhoz térve zavartságomból, készülleteket tettem minél előbbi elutazásra.

Amáliához futottam; közlöttem vele szerencsétlenségemet, 's elbucszván mind tőle mind a' bárótól, siettem a' tüstént induló postakocsizhoz.

Hivatalszobámba lépve, Gutdauert találtam ott a' könyvekkel foglalkozva. Első tekintetre elpirultam, látva a' férfiút, kit egykor esztelenül megvettem, most is értem fáradozni: de az iránta benem föllobbant hála 's tisztelet-érzetem csak hamar neki bátorított. Átkaroltam, 's kértem a' legszivrehatóbban, engedne-meg. — „O miért nem követtem önnek tanácsát! o én esztelen!“ — fölkiálték félig kétségbe esve.

„Ne gyötörje most ön magát szemrehányásokkal, mellyek ugy sem használnak semmit. Inkább egyesült erővel legyünk rajta, hogy a' mit még menteni lehet önnek vagyonából, mentsük-meg. — Át-

néztem önnek könyveit. 's ugy találtam, hogy az eddig beadott váltókat kifizethetjük, és ön vagyonának egy része még megmarad; de tartok tőle, hogy még több váltó is érkezend. Ha igen, akkor a' tulajdonosokkal egyezkedni próbálunk; így reményelem, fogunk boldogulni."

, Tegye ön nemes szívű Gutdauer, mit jónak lát! Én most sem gondolkodni sem tenni magamért képes nem vagyok. Mindenek előtt azon legyen ön, hogy becsületemet megmenthesse; hogy atyám jó hire sírjában ne gyaláztassék. — Megigérte Gutdauer, hogy mit csak lehet, megtesz, és szavát meg is tartotta. Csaknem éjjel napal dolgozott; elszenvedte a' békétlen hitelezők szemrehányásait, csakhogy házam becsületét 's vagyonom egy részét megmenthesse.

Két hét mulva Amália is visszatért a' fürdőből. Siettem hozzá: gyászban volt férje elhunytán. Igen hidegen fogadott, mit én férje halálából eredt helyzete következésének hittem. Végre a' hosszas unalmas hallgatás után megszóllita: ,hát hogy' állnak önnek dőlgai? nagyon rozszul cselekedte ön, hogy egy idegent teljes meghatalmazottjává tett."

„Hogy' tehettem volna másképp', ha magam nem maradhattam honn? Hiszen Amália! nem hagyott ön békét, míg meg nem ígértem, hogy együtt utazom."

, Ha engem ön jobban fölvilágosított vala, soha sem kívántam volna azt. Ön most tönkre jutott ember."

„Nem egészen, nem egészen! — fölkiálték; mert Amália szájából e' szó ,tönkre jutott ember' mint nagy teher esett szívemre — reményelem, vagyonom szép részét megmenthetem."

, Adja Isten. Igen szomorú volna, ha most, midőn végre az ég is akarja egybeköttetésünket, e' szerencsétlenség abban gát lenne."

„Amália az Istenért! jól értem önt? hát azért ön egy annyiév óta minden körülmény közt hiven megőrzött szövetséget szétszaggathatna?"

, Ki beszél arról? Nem Gyula! én azt nem mondtam. Én csak azt akarom, hogy ön mindent elkövessen vagyona megmentéseért."

„Amália! mit becsülettel lehet tenni vagyonom megmentésére, mindazt elkövetem."

Mostantól fogva naponként gyakrabban láttam Amáliát, 's láthattam kinzó lélekismeret nélkül, melly férje éltében — bár mint erőködtem is azt elnyomni — szüntelen dulta keblemet.

De Amália egyre komolyabb lett. Vagyonom elvesztése jobban fájt neki, mint nekem. A' báro, végrendeletében, nem igen emlékezett-meg róla, 's hátra hagyott vagyona nagyobb részét atyafijainak hagyta. Ezenfelül megszokta Amália régtől fogva azt is, hogy a'

világ őt gazdagnak higgye; de most már velem sem várhatott fényes birtokot. Láttam én ezt, 's iparkodtam őt fölvidíteni szerelmemmel; de hasztalan. Körülményeim is, az igaz, mostohák voltak; naponként újabb váltók érkeztek; barátságos kiegyenlítésre elveszett minden reményem; mert több türelmetlen hitelező azon esetben, haminél előbb ki nem elégítették, börtönnel fenyegetett.

Hogy ezt elkerülhessem, azt tanácsolta Gutdauer, hogy rövid időre távozzam-el honomból, 's ígérte, hogy nem sokára visszatérendhetek; mert, mint a' politikai fordulások mutatják, több status kötelezvénynek (mellyeknek bőségében voltam) ismét forgásba kell jönni, 's ekkor minden hitelezőnket kielégíthetjük.

Hitem, hogy igaza van, 's engedtem.

Mentem Amáliához; tudtára adtam távozásom szükségességét, 's elhagytam azon reménynyel, hogy csak hamar boldogítandom szerelmemmel.

IX.

Egy hónap mulva levelet kaptam Gutdauertől, melyben írja, hogy csaknem minden hitelezőmet kielégített; most már bátran visszatérhetek. Ezenkívül sikerült neki részemre egy kis tőkécskét gyűjteni, melyből középszerű polgári házat tarthatok.

Mint valami számkivetett, évek mulva, siettem vissza honomba kínzó gyötréstől szabadult lélekkel. Becsületem meg volt mentve; szabadon jelenhettem-meg polgár 's kereskedő társim közt. Gutdauer előtt térdre is estem volna, annyira lekötölezettjének éreztem magamat. Most siettem Amáliához; használni akartam végre az ismét megtalált nyugalom első óráit a' kiállott szenvedések után; — de nem találtam őt.

„Hol van?” — kértem azon egyetlen inastól, kit a' háznál találtam.

„Nem tudom!” — felelt hidegen.

„Nem tudod? e' szobák egészen elhagyottak, üresek; mit jelent ez?”

„Ugy hiszem, hogy a' báróné asszonyság el fog költözni a' városból.”

„Talán nyári lakába hordozóskodott?”

„Meglehet!” — mondá, 's hátat fordítva dolgához látott.

Különösnek tetszett előttem, hogy Amália télre nyári lakába hordozóskodott volna: azonban úgy gondolkodtam még is, hogy ez világos jele leendő egyszerű életmódjának.

Siettem hát oda hozzá. A' kapuba érkezvén, láttam, hogy az általlellenben levő kapun sebesen hajt-ki egy jól megrakott postakocsi. Bámulva kérdeztem a' kapunál álló őrtől, hogy kiutazik-el.

—, Ki más mint a' báróné asszonyság —monda— hiszen tegnap eladta e' nyári lakot, ma pedig elköltözik innen örökre.‘

„Lehetlen! Kedves barátom, fusson a' kocsí után; jelentse neki, hogy itt vagyok; jó borralalót fog kapni.“

„Már lehetlen utól érni; de különben is tegnap egy levelet adtak kezembe önnek szóllót; itt van!‘

Feltörtem a' levelet, olvasám; e' szók, mellyek emlékeimből soha ki nem esnek, álltak abban:

„M. ur!

„Lehetlen önnek kívánhatni, hogy báró Brandt özvegye, született Breinfeld kisasszony, egy tönkre jutott kereskedőnek adja kezét. Reményilem általlátandja ön is, hogy illy helyzetben legcélszerűsabb volt távoznom. Legyen ön boldog; felejtse-el engem; részemről én is iparkodni fogok önt elfelejthetni.

Amália, báró Brandt özvegye.“

A' felzudult szív legszilajabb ütései közt alig olvashatám végig a' levelet, midőn lélektelenül földre rogytam. Ezután mi történt velem, nem tudom. Egész nap ez állapotban maradtam.

Midőn ismét magamhoz tértem, láttam, hogy Gutdauernál vagyok; körültem a' jó öreg és neje. Csak lassan jöhettem eszméltre.

Gutdauer beszélt, hogy mihelyt rosszul lettem a' báróné nyári lakában, mindjárt orvost hívtak a' városból; ő pedig meghallván a' velem történtekeket, sietett nejével együtt hozzám, 's tulajdon lakába vitetett. Itt veszedelmes ideglázba estem, mellyből fölgőgyulásomat csak fiatalsági erőmnek 's orvosom kettősszorgalmának köszönhetem. A' hűségéről, melylyel mind ő maga mind neje ápoltak, hallgatott.

„O Gutdauer! — fölkiálték — bár csak ön tanácsának 's atyám utasításának engedtem volna annak idejében; mind e' baj nem történik!‘

„Vigasztalja ön magát azon gondolattal, hogy ennek így kellett történni.“

„Nem, o nem; esztelen vetésemnek aratása ez! Semmibe vettem atyám intését; az ő és ön tanácsát, mint esztelenséget, kinevettem; a' tiszta mennyei ártatlanságot, melly Bergner leányában rám mosolygott hanyagolva, egy hiú nőtől, egy kigyótól engedtem magamat elcsábíttatni. Tiltott szerelmet tápláltam; ön iránt Gutdauer legnagyobb jóltevőm iránt, hálátlan voltam, 's könnyelműleg egy gazember karjai közé vetettem magamat; o nekem nem szabad, nem lehet panaszkodnom is; vetés volt ez és aratás!‘

Eddig terjed a' kézirat. Barátomnak további történeteit 's utó-só nyavalája okát úgy, a' mint ő maga beszélt, itt közlöm.

Gyula lassan gyógyult; egész tél 's tavasz eltelt, még sem nyerte vissza előbbi egészségét. Azért küldték e' fürdőbe az orvosok, hogy itt tökélyesen meggyógyulhasson.

Alig volt harmadszor a' kutnál, meglát egy ismerős alakú nőt egy idegen férfiúnak karján. Megismerte, hogy Amália. Ez ki akarta kerülni; de ő elébe állott a' nélkül, hogy egy szót szólott volna. Amália kellemetlen jelenettől tartott, 's hogy ezt távoztathassa, tettetett nyugalommal mondá: — ,itt van ön kedves barátom. M. ur! Isten hozta!'

„Gyalázatos! — kiáltá Gyula hangosan, feledkezve magáról 's az őt környezőkről — te bátorkodol engem megszólítani? Nyomorult! takarodj, vagy széttiporlak!“ — E' szók után lélektelelenül földre rogyott; haza vitetett, 's engem hívtak hozzá segítségére.

A' férfi, kivel Amália a' kutnál sétált, második férje volt, egy hercegi lovászmester. E' történet után el kelle Amáliának a' fürdőt hagyni férjével együtt, ki tőle csak hamar ezután elvált. Amália további történeteiről mit sem hallottam. Az én betegem mihelyt jobban lett, szintén elhagyta e' helyet azon fogadással, hogy későbbi eseteiről tudósítani fog. Hónapok teltek-el a' nélkül, hogy irt volna. Végre a' szomszéd asszony leánya hoz hozzám egy levelet. — „Egy levél orvos ur! — kiálta — M. urtól; kíváncsi vagyok tudni, hogy folynak dolgai azon jó embernek.“

A' levél tartalma ez:

„Miután a' nyomorultat (Amáliát) elfelejtém, 's keblem nyugalmát vissza nyertem, Hamburgba utaztam. Felfogadtattam a' Bergner házba.“

„Paulina nem rég ment férjhez egy becsületes emberhez, kit ő nemes jellemével a' legboldogabb halandóvá tesz. Mindkét öreg megkimél minden szemrehányástól; én is használom barátságuk 's jó tanácsaikat.“

Két év mulva ismét kaptam levelet Gyulától, mellyben írja, hogy már ismét szerzett egy kis vagyont, 's rövid időn — oltárhoz vezetend egy jó szívű, szeretetre méltó polgárleánykát.

Németből

Kun Pál.

HAZAI HIRLELŐ.

Levéltöredék Bajáról, jul. 31-kén. — Városunkat mindedig általános nyomor feszengeti; a' majd folytonos esőzés második égésnek vehető. A' mintegy ötven ezer váltó forintba terjedt adakozási pénzek mult héten kulcs szerint szétosztattak. Mutatkoznék ugyan építési mozgalom, ha a' téglá

és cserépesinálókat a zápor nem hátrálná és vályogaikat sárrá nem omlasztaná. A környékbeli téglák is már mind lefoglaltak. — Városunkat és vidékét közfájdalom fogá-el néhai t. Roglaticzai Pilaszanovics Maria kisasszonynak virágzó élete 22-ik évében tüdősból közlebbi napokban történt elhunytán. A széplelkű és miveltégű kisasszony köztiszteleti tárgya volt környékünknek. Szende beljegye és bájkelelmei sokáig fognak feledéktelenségben maradni. Nyugodjanak a kedves társalgású hamvadónak porai csendesesen! — A majus első napi tűzveszély nemcsak a kebelbeliekre hozott súlyt, hanem még az újságírókra is; mert, a mint értesítve vagyok, mult fél évben száz huszon kilencz hirlap hordatott-el a bajai postán, jelenleg pedig csak mintegy huszonöt van megrendelve a külvidékiekkel együtt.

KÜLÖNFELE.

Egy tánczosnő évei.

Not all, but some . . .

Shakspeare.

Tizenhatodik évében kikerül a tánczosnő a conservatoriumból: egy igazgató sem akarja felfogadni, de végre egy pártolónak segedelmével annyira viszi, hogy valamely másod rendű színpadon fölléphet.

Tizenhetedik évében mindannyiszor elpirul, valahányszor férfinak ellenében egyedül áll; szemeit pirulva süti-le 's menekülni igyekszik.

Tizennyolczadik évében valamely első rendű színpadon lép-fel, 's fanatismust gerjeszt. Már nem pirul-el, szemeit sem süti-le; sőt férjfiak körében igen jól érzi magát, 's ha lakomára hivatik, nem keres mentséget elmellözésre, hanem megjelen.

Tizenkilencedik évében, ha szép (mert a tánczosnők természetesen mind szépek), számtalan imádója van, kiknek megengedi, hogy születése napján becses ajándékokkal bizonyithassák-be irántai vonzalmukat; illy születésnap azonban szokás szerint minden évben elő szokott fordulni, 's ő, ki korosabb lenni soha sem akar, örömmel ünnepli azt minden városban, hol föllép.

Huszdik évében dicsőségének tetőpontján áll; itt a szigorú ne tovább előáll; pályája csúlját érte, mert a parisi, londoni, pétervári nagy színházakhoz van szerződttve. Emlelt városokban sok uracsnak fejét elkábitja, kik miatta tuczatonként vívnak párba.

Huszonegyedik évében első szerelmet érez valamely előkelő gazdag, vagy csak gazdag ember iránt, ki azután nem kevésé gyötörtetik egy másik, a tánczosnőnek jó barátja, vagy éppen testvére által, kinek ideiglen a vőlegényt kell játszani, 's ki azon áldozatért, melyet nagyhirű jegyeséhez igényeiről lemondásért tesz, természetesen gazdag kárpótlást nyer, melly azonnal két részre osztatik, 's egyik a bátyának, másik a hagnak, vagy barát és barátnénak jut a szerint, mint rokonok vagy csak ismerősek.

Huszonkettedik évében több 's különféle szerelmese van.

Huszonharmadik évében 2.000 frankot kíván egy estvére, 's 3 jutalomjátékot.

Huszonnegyedik évében ismét visszatér azon színházhoz, mellynek már egyszer tagja volt, 's újból fanatismust gerjeszt.

Huszonötödik évében fényes lakomákra hívja-meg barátait.

Huszonhatodik évében sováron tekintget szerte; nyájasan kacsingat; tisztelői körében a szendét játsza; szóval, megtestesültt érzés.

Huszonhetedik évében már nem üt oly zajt, mint előbb, 's e' miatt társainak a' közönség hidegségéről panaszol.

Huszonnyolczadik évében valamely elbocsátott tánczossal férjül, 's egész gyöngédségét papagája, majma, 's kutyáira pazarolja.

Huszonkilenczedik évében böszültként tánczol, vadon hányja veti kezeit, lábait, 's mindent elkövet, csakhogy hatást gerjessen: — de hasztalan, többé már nem tetszik, 's a' szinpadon csak sziveltetik.

Harminezadik évében végre, miután kifütyöltetett, lelép a' szinpadról, 's napjait a' világ mulandósága fölötti elmélkedéssel tölti.

Igy folyik-le közönségesen a' tánczosnók élete, 's azon kevesek, kik e' szabály alól kivételtek, nagyobbára-olylanok, kik az említett átalakuláson rövidebb idő alatt estek-át, mint 16—30-ik évök között.

Ö r j ö n g é s. Az aversai örültek házában többi között nevetséges képzelődés két tébolyodott van. Egyik azt hiszi, hogy orrát elcsesérték; minden embernek orrában a' maga eltulajdonítottjára akar ismerni, 's azt minden uton módon törekszik visszaszerezni. Másik vegynöki gyúfának képzi magát, 's legkisebb surlódásnál meggyulástól fél.

E h e t ő u j s á g. Nyárhó 1-sőjétől chocolate-dal ostyára nyomott színházi ujság jelenik-meg Bolognában. — Az inyre vagy izlésre nézve nem kis nyereség!

A' britt vagyonból évenként mintegy 20 millio tallér értékűt nyel-el a' tenger, 's ugyan ez idő alatt körül belől 1.000 ember leli sirját a' habokban.

Bátorság és hála. 1827-ki őszhő 20-kán a' nyon-i ut mellett játszadozott Bernier József, midőn feléje egy könnyű hintót ragadott a' megböszült ló; a' kocsis mindent elkövetett, mi embertől telhetik, de a' kemény szájú ló szétszakasztván zablját, feltartóztatlanul száguldott tovább, 's már már egy mély árokba vala rohanandó. A' kocsiban dáma ült gyermekével 's ennek dajkájával. A' kis József mit sem gondolva a' veszélylyel, gond nélkül ragadá-mag a' rohanó lovat; de a' sebes száguldótól oly lökést kapott, hogy hanyathomlok földre rohant, azonban szerencsére minden káros következmény nélkül. De bátorsága nem volt sikeretlen, mert a' megragadott ló letervén az utról, még egy ideig czél nélkül rohant tovább a' bokrok között, míg végre egy kert-ajtó utját egészen elzárá. A' dáma 's hozzátartozói így menekedtek-meg a bizonyos veszélytől. József ez esetet csak hamar elfeledé, midőn 11 év múlva, arany szelenczében 50 napoleon-d'ort kapott. A' pénzhez nyájias tartalmú levél volt mellékelve, mely őt hálásan 1827. őszhő 20-kára emlékezteté; egyéb semmi. Azóta hét év mult-el; József e' közben vőlegény lett, 's kis jószágot akart venni, de a' szükséges pénz nem tudá összeszerezni; — házassága emuló félben volt, minthogy mátkája szegény de becsületes pórholgy vala. Ekkor egy napon, ismeretlen kéztől, könnyű katulya érkezik a' menyasszonyhoz; a' katulyában nászkoszorú 's alatta a' megvásárlott és József nevére írt jószágról szóló oklevél feküdt. Ez emberek néhány hónap óta boldogok, de jötevőjek nevét minden fürkészés mellett sem tanulhaták-ki.

V i z i - v i a d a l o k. — Az eglintouni harozjáték alkalmat nyujta egy hasonnemű játékra, mely régenten nagyon is divatban volt, t. i. a' vízi viadalokra, milly játék kevés időre az eglintouni multság után Tory - Castlban Schtoshireban adatott. Titz Stephan régi íróink közül az első, ki e' viadal neméről említést tesz, mely London lakosainak oly hosszú ideig a' Themsén

mulattató gyönyörködésök vala. A' Tory-Castleben elrendezett vízi viadal kevés távolságra a' kastélytól eső tavon történt, melynek partjain több mint 4000 néző, a' szintén, valamint az eglintouni harcjátékkor, kedvetlen idő daczára is együve volt seregelve. Hasonlag itt is egy szépség- és szerelem-királyné vala választva, és a' választás Eglinton ezredes kecseljes leánykájára esett, egy alig fejlődő szerény bimbóra, hasonlítva az eglintouni harc királynéhez, a' tökélyesen kifejezett szépségű Lady Seymourhoz. — A' szépség királynéja (előtte a' paizsvivők, hirnökök és tárogatók csoportja, 's a' küzdő vitézekből kísérve) valamivel egy óra után pompás diszmenetben a' tóhoz érkezék, melyben egy mesterséges szigeten trónja fel vala állítva. Miután helyet foglalt, a' csolnakok különféle színekben öltözött evezőjeik által megindítva, rajtok a' vitézek előre feszített láncával az ellenző csónak orrán szintén illy küzdő helyzetben álló vitézeiket leszurni igyekeztek. Minden csónakon a' küzdő vitézen 's két evezőn kívül még egy trombitás is vala, ki a' felszólítás vagy megadás jeleit hangoztatá. Több vitéz álla-ki a' sikamlós térre, hol kevesebb hol több ügyességgel és szerencsével. A' legnyertesebb a' bájos királynétul egy szép erszénnyel jutalmaztatott. A' néző közönség szintén el vala ragadtatva e' mulatság szemlélésében élvezett gyönyörtül.

Függelékül Thorwaldsen életéhez. — Mult évi télelőző 13-káról költ királyi rendelet szerint helyben hagyatott Bindsböll udv. építész által azon a' dán királytól e' végre ajándékozott keresztyvári melléképületnek Thorwaldsen-Museummá átépítendő terve. Az egész 200.000 rajnai tallérba kerülend, és Thorwaldsen munkáinak kiállítására szolgáland. Thorwaldsen maga a' Dannebrog rendjének nagy keresztyével díszítettett.

Hasonlatosságok 's ellentétek a' francia 's angol közt. — A' „Desultory man“-ban, illy párvonalt látunk a' francia 's angol közt. — A' francia hiú, az angol büszke; a' francia többet beszél mint gondol, az angol többet gondol mint beszél. Az angol válogatott társ, a' francia mulattató társalgó. Vállalkozásaikban a' francia hirtelen, az angol állhatatos. A' francia több lélekkel, az angol több értelemmel bír. Mindketten vitézül harcolnak, de a' francia heves elszántsággal, az angol hidegvérű bátorsággal. A' francia mindennek megy, az angol semmi ellent gyáván nem kerül. Társalgási beszéde az angolnak hasonló egy foglalkozási utazáshoz, a' francziáé egy mulattató sétáláshoz. Az angol mit sem kerül, a' francia legesekélyebb akadállynál félre ugrik. Az angol csak általánosán beszél, a' francia a' legkisebb részletekbe bocsájtkozik. Midőn az angol valamit kénye szerint talál, röviden csak ezt mondja: „it is good!“ addig a' francia a' legélénkebb tárgyazással iparkodik képzelhetővé tenni azon érzetet, melyet ajkai, nyelve, 's inye éldeltek. Az angol bármilly remek tánczosnót csak röviden így dicséri „the dances, will!“ a' francia leghevültebb lelkesedéssel 's legválogatottabb szóczifrázattal minden tánczfordulatot szinte utánozni erőködik. Az angol minden ételhordatnál változtatja kését 's villáját, a' francia egész ebéd alatt egygyel megelégszik, és két szó kanálkának is használja. Az angol több szobában lakik, a' francia egyben végez mindent.

(Desultory man) Kr. J.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 86-dik sz

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 612.